

ZAKON O TUMAČIMA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se uslovi i način postavljenja i razrješenja tumača, prava i obaveze tumača i druga pitanja od značaja za njihov rad.

Tumač

Član 2

Tumač je lice koje, postavljeno u skladu sa ovim zakonom, prevodi izgovorenu ili pisanu riječ sa crnogorskog jezika na strani jezik, sa stranog jezika na crnogorski jezik ili sa stranog jezika na drugi strani jezik.

Tumači su i lica koja prevode znakovni (gestovni) jezik.

Izuzetno, ako nema postavljenih tumača za odgovarajući jezik ili postoje drugi opravdani razlozi zbog kojih tumač postavljen u skladu sa ovim zakonom ne može prevoditi u konkretnom predmetu, prevođenje može vršiti i tumač iz druge države, koji u skladu sa zakonom te države vrši poslove tumača.

Poslovi tumača

Član 3

Poslove iz člana 2 ovog zakona tumač vrši na zahtjev suda, državnog tužilaštva, drugog organa koji vodi postupak, kao i fizičkog ili pravnog lica, u slučajevima u kojima je potreban prevod tumača.

Dužnosti tumača

Član 4

Tumač je dužan da se odazove pozivu suda, državnog tužilaštva ili drugog organa koji vodi postupak.

Tumač je dužan da prevođenje vrši savjesno, nepristrasno i u skladu sa pravilima struke i nauke.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 5

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

II. USLOVI I NAČIN POSTAVLJENJA I RAZRJEŠENJA TUMAČA

Uslovi za postavljenje

Član 6

Za tumača se može postaviti lice:

- koje je crnogorski državljanin ili državljanin države članice Evropske unije;
- koje ima opštu zdravstvenu i poslovnu sposobnost;

- koje nije osuđivano za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje poslova tumača;
- protiv kojeg se ne vodi krivični postupak za krivično djelo za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti;
- koje ima visoko obrazovanje, VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja;
- koje ima najmanje pet godina radnog iskustva sa visokim obrazovanjem;
- koje uz znanje crnogorskog jezika potpuno vlada jezikom sa koga prevodi ili na koji prevodi govor ili pisani tekst;
- koje poznaje organizaciju javne vlasti, pravosuđa i državne uprave i procesnu pravnu terminologiju.

Tumač za znakovni (gestovni) jezik, pored uslova iz stava 1 al. 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 8 ovog člana, mora uz znanje crnogorskog jezika potpuno vladati i znakovnim (gestovnim) jezikom.

Ispunjenost uslova iz stava 1 al. 7 i 8 ovog člana provjerava se na ispitu za tumača.

Izuzetno od stava 1 al. 5 i 6 ovog člana, za tumača se može postaviti i lice koje ima najmanje srednje obrazovanje, ako za određeni jezik nema više od pet postavljenih tumača.

Javni poziv

Član 7

Potrebu za tumačima za određeni jezik, odnosno znakovni (gestovni) jezik predsjednici sudova, rukovodioci državnih tužilaštava i starješine organa koji vode postupak dostavljaju organu državne uprave nadležnom za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Na osnovu utvrđene potrebe za tumačima, Ministarstvo objavljuje poziv za postavljenje tumača u jednom od štampanih medija u Crnoj Gori i na svojoj internet stranici.

Zahtjev

Član 8

Kandidat za tumača (u daljem tekstu: kandidat) zahtjev za postavljenje za tumača, podnosi Ministarstvu.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana, kandidat dostavlja:

- kratku radnu biografiju;
- uvjerenje o crnogorskom državljanstvu, odnosno državljanstvu države članice Evropske unije;
- uvjerenje o zdravstvenoj i poslovnoj sposobnosti;
- uvjerenje nadležnog suda da se protiv njega ne vodi krivični postupak za krivično djelo za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti;
- diplomu filološkog fakulteta za određeni jezik za koji se traži postavljenje ili dokaz o visokom obrazovanju i međunarodno priznati dokaz o znanju jezika za koji se traži postavljenje (napredni nivo, npr. C2 prema Evropskom referentnom okviru), odnosno dokaz o poznavanju znakovnog (gestovnog) jezika;
- potvrdu o radnom iskustvu i preporuke o prevodilačkom iskustvu.

Kandidat koji je državljanin države članice Evropske unije dostavlja i dokaz o poznavanju crnogorskog jezika, u skladu sa propisima kojima se uređuje crnogorsko državljanstvo.

Komisija

Član 9

Kandidat koji ispunjava uslove iz člana 6 stav 1 al. 1 do 6 ovog zakona polaže ispit za tumača na kojem se vrši provjera poznavanja jezika za koji se postavlja tumač, kao i organizacije javne vlasti, pravosuđa i državne uprave i procesne pravne terminologije.

Ispit za tumača polaže se pred komisijom koju, po potrebi, obrazuje ministar nadležan za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: ministar) koju čine predsjednik i tri člana, koji imaju zamjenike.

Predsjednik i jedan član komisije iz stava 2 ovog člana mogu biti sudije i državni tužioci koji imaju najmanje deset godina radnog iskustva kao sudije, odnosno državni tužioci, kao i državni službenici koji imaju najmanje deset godina radnog iskustva na pravnim poslovima, a dva člana moraju biti tumači za jezik za koji se provjerava ispunjenost uslova za tumača koji imaju najmanje deset godina iskustva kao tumači, odnosno tumači za znakovni (gestovni) jezik.

Izuzetno, u komisiji iz stava 2 ovog člana može biti samo jedan član iz reda tumača ako nema više od pet postavljenih tumača za odgovarajući jezik ili ako postoje drugi opravdani razlozi zbog kojih tumač postavljen u skladu sa ovim zakonom ne može biti član komisije.

U slučaju iz stava 4 ovog člana, član komisije može biti i tumač iz druge države, koji u skladu sa zakonom te države vrši poslove tumača.

Administrativne poslove za potrebe komisije iz stava 2 ovog člana vrši sekretar komisije koji je zaposlen u Ministarstvu.

Predsjedniku, članovima, njihovim zamjenicima i sekretaru komisije iz stava 2 ovog člana pripada naknada za rad u komisiji, u visini koju odredi ministar.

Ispit za tumača

Član 10

Ispit za tumača sastoji se od pisanog i usmenog dijela.

Pisani dio sastoji se od pisanog zadatka, koji može biti prevod tužbe, optužnice, sudske odluke ili upravnog akta, ugovora, potvrde ili drugog dokumenta, sa crnogorskog jezika na jezik čije se znanje provjerava i sa tog jezika na crnogorski jezik.

Pisani dio ispita ocjenjuje član komisije iz člana 9 stav 2 ovog zakona, koji je iz reda tumača.

Kandidat koji je položio pisani dio pristupa usmenom dijelu ispita.

Na usmenom dijelu ispita provjerava se da li kandidat poznaje organizaciju javne vlasti, pravosuđa i državne uprave i procesnu pravnu terminologiju, kao i poznavanje jezika za koji se kandidat prijavio za postavljenje za tumača.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, na ispitu za tumača za znakovni (gestovni) jezik provjerava se da li kandidat poznaje organizaciju javne vlasti, pravosuđa i državne uprave i procesnu pravnu terminologiju, kao i poznavanje znakovnog (gestovnog) jezika.

Komisija iz člana 9 stav 2 ovog zakona ocjenjuje ispit za tumača sa "zadovoljio" ili "nije zadovoljio".

Troškove ispita za tumača snosi kandidat, osim kandidata sa invaliditetom i kandidata za tumača za znakovni (gestovni) jezik.

Visinu troškova iz stava 8 ovog člana, način i program polaganja ispita za tumače propisuje Ministarstvo.

Odbijanje zahtjeva

Član 11

Ako kandidat ne ispunjava uslove iz člana 6 ovog zakona, ministar donosi rješenje kojim odbija zahtjev kandidata.

Protiv rješenja iz stava 1 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Rješenje o postavljenju

Član 12

Kandidat koji ispunjava uslove iz člana 6 ovog zakona, postavlja se za tumača rješenjem ministra na vrijeme od pet godina.

Rješenje o postavljenju tumača sadrži lično ime i prebivalište tumača, jezik za koji je postavljen i vrijeme na koje je postavljen.

Rješenje o postavljenju tumača dostavlja se tumaču i objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Svečana izjava

Član 13

Prije početka obavljanja dužnosti, a najkasnije u roku od 30 dana od dana donošenja rješenja o postavljenju, na poziv Ministarstva, tumač daje svečanu izjavu u Ministarstvu.

Tekst svečane izjave glasi:

"Zaklinjem se da ću dužnost tumača obavljati stručno, savjesno i po svom najboljem znanju".

Ponovno postavljenje

Član 14

Tumač nakon isteka vremena na koje je postavljen za tumača može biti ponovo postavljen na vrijeme od pet godina.

Zahtjev za ponovno postavljenje tumač podnosi najkasnije 30 dana prije isteka roka na koje je postavljen.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana, tumač mora dostaviti uvjerenje o zdravstvenoj i poslovnoj sposobnosti, uvjerenje nadležnog suda da se protiv njega ne vodi krivični postupak za krivično djelo za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti i popis izvršenih prevoda.

Prilikom ponovnog postavljenja tumača, podaci iz člana 6 stav 1 al. 1 i 3 ovog zakona utvrđuju se na osnovu službenih evidencija nadležnih organa, a tumač ne mora ponovo polagati ispit za tumača.

Ponovno postavljeni tumač ne daje svečanu izjavu.

Uslovi za razrješenje

Član 15

Tumač će se razriješiti ako:

- to sam zatraži;
- se utvrdi da više ne ispunjava uslove iz člana 6 stav 1 al. 1 do 6 ovog zakona;
- nesavjesno ili nestručno vrši dužnost tumača;
- neopravdano odbije zahtjev za prevođenje podnesen od strane suda, državnog tužilaštva ili drugog organa koji vodi postupak;
- bude osuđen na kaznu zatvora za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje dužnosti tumača;
- mu na osnovu sudske odluke bude oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost;
- se na osnovu nalaza i mišljenja nadležne zdravstvene ustanove utvrdi da je trajno izgubio radnu sposobnost.

Smatra se da tumač nesavjesno vrši dužnost tumača ako se ne odaziva na pozive suda, državnog tužilaštva, odnosno drugog organa koji vodi postupak, ne obavi prevođenje u roku koji je određen, kao i u drugim slučajevima propisanim ovim zakonom.

Smatra se da tumač nestručno vrši dužnost tumača ako daje nepotpune, nejasne, protivrječne ili netačne prevode, kao i ako daje prevod koji ne odgovara profesionalnim standardima u oblasti prevođenja.

Razrješenje

Član 16

Obrazloženu inicijativu za razrješenje tumača može ministru podnijeti predsjednik suda, državni tužilac i starješina organa koji vodi postupak.

Inicijativu iz stava 1 ovog člana, komisija iz člana 9 stav 2 ovog zakona dostavlja tumaču na izjašnjenje.

Tumač ima pravo izjašnjenja na inicijativu u roku od deset dana od dana dostavljanja.

Komisija razmatra inicijativu iz stava 1 ovog člana i izjašnjenje tumača i predlaže ministru da se odbije inicijativa ili razriješi tumač.

Rješenje kojom se odbija inicijativa o razrješenju tumača, odnosno rješenje o razrješenju tumača donosi ministar.

Protiv rješenja iz stava 5 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Pravosnažno rješenje o razrješenju tumača dostavlja se tumaču i objavljuje se u „Službenom listu Crne Gore”.

Tumač koji je razriješen dužan je da Ministarstvu, u roku od osam dana od dana pravosnažnosti rješenja o razrješenju, preda pečat i štambilj.

III. PRAVA I OBAVEZE TUMAČA

Obaveze tumača

Član 17

Tumač je dužan da obezbijedi prevod u roku određenom od strane suda, državnog tužilaštva ili drugog organa koji vodi postupak, koji po pravilu, ne smije biti duži od 60 dana.

Tumač je dužan da dokument koji prevodi čuva i da ga po završetku prevoda zajedno sa prevodom vrati sudu, državnom tužilaštvu, drugom organu koji vodi postupak, odnosno fizičkom ili pravnom licu.

Izuzetno, sud, državno tužilaštvo ili drugi organ koji vodi postupak može iz opravdanih razloga produžiti rok iz stava 1 ovog člana.

Tumač je dužan da sa podacima o ličnosti do kojih je došao prilikom prevođenja postupa u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, a sa podacima koji predstavljaju tajne podatke, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka.

Ovjera prevoda

Član 18

Ispravnost teksta prevoda tumač ovjerava pečatom i štambiljom.

Pečat

Član 19

Tumač ima pečat okruglog oblika, prečnika 32 mm, koji sadrži: lično ime tumača, prebivalište, oznaku "tumač" sa naznakom jezika za koji je postavljen.

Tekst pečata ispisuje se u koncentričnim krugovima na crnogorskom jeziku i na jeziku za koji je tumač postavljen.

Troškove izrade pečata snosi tumač.

Štambilj

Član 20

Tumač ima štambilj koji sadrži lično ime tumača, jezik za koji je postavljen, broj i datum rješenja o postavljenju tumača i vrijeme postavljenja, naznaku o vjerodostojnosti prevoda, iznos troškova prevoda, mjesto i datum prevoda, pečat i potpis tumača.

Obrazac štambilja propisuje Ministarstvo, aktom iz člana 10 stav 10 ovog zakona.

Troškove izrade štambilja snosi tumač.

Deponovanje otiska pečata i štambilja

Član 21

Otisak pečata, štambilja i svojeručni potpis tumač deponuje kod Ministarstva, prilikom davanja svečane izjave.

Prilikom ponovnog postavljenja tumač izrađuje novi pečat i štambilj i deponuje ih kod Ministarstva u roku od 30 dana od dana donošenja rješenja o ponovnom postavljenju.

Tekst prevoda

Član 22

Ako tekst prevoda ima dvije ili više strana, strane moraju biti spojene, označene rednim brojevima i svaka strana ovjerena pečatom tumača u gornjem lijevom uglu.

Tumač parafira svaku stranu prevoda u donjem desnom uglu, uz potpis i otisak štambilja i pečata na posljednjoj strani prevoda.

Evidencija prevoda

Član 23

Prevodilac je dužan da vodi evidenciju izvršenih prevoda i ovjera prevoda, koja sadrži sljedeće podatke:

- 1) redni broj;
- 2) datum prijema isprave ili drugog pismena radi prevođenja;
- 3) broj i datum akta suda, državnog tužilaštva ili drugog organa na čiji zahtjev se vrši prevođenje, odnosno lično ime i adresu podnosioca isprave (fizičkog ili pravnog lica);
- 4) predmet prevoda (kratka oznaka sadržine isprave, sa naznakom da li se prevod upotrebljava u Crnoj Gori ili u drugoj državi);
- 5) iznos naplaćene nagrade i troškova za prevod;
- 6) potvrdu podnosioca o prijemu pismena i prevod sa datumom prijema;
- 7) napomenu.

Evidenciju iz stava 1 ovog člana tumač je, na zahtjev Ministarstva, dužan da dostavi na uvid radi kontrole.

Obrazac evidencije iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo, aktom iz člana 10 stav 10 ovog zakona.

Nagrada za prevođenje pisanog teksta

Član 24

Za prevod pisanog teksta tumaču pripada nagrada, koja se obračunava po strani prevoda.

Strana prevoda sadrži 1800 slovnihi znaka sa razmakom.

Visina nagrade iznosi, za prevod:

- sa crnogorskog jezika na strani jezik, za svaku prevodilačku stranu 20 eura;
- sa stranog jezika na crnogorski jezik, za svaku prevodilačku stranu 15 eura;
- sa stranog jezika na drugi strani jezik, za svaku prevodilačku stranu 25 eura.

Nagrada i naknade za usmeno prevođenje

Član 25

Za svaki započeti sat konsektivnog prevođenja tumaču pripada nagrada u iznosu od 35 eura, a za simultano prevođenje 50 eura.

U vrijeme utrošeno za prevođenje iz stava 1 ovog člana računa se cjelokupno vrijeme od dolaska tumača u određeno vrijeme na mjesto gdje se ima izvršiti prevođenje do prestanka potreba za njegovim angažovanjem.

Tumač ima pravo na naknadu putnih troškova i drugih izdataka i naknadu izgubljene zarade u skladu sa propisom o naknadi troškova u sudskim postupcima.

Nagrada i naknade tumaču za znakovni (gestovni) jezik određuju se u skladu sa st. 1, 2 i 3 ovog člana.

Potvrđivanje prevoda

Član 26

Za pregled i ovjeru prevoda, koji je obezbijedila sama stranka, tumaču pripada polovina nagrade iz člana 24 ovog zakona.

Ako dostavljeni prevod zbog neadekvatnosti ne može biti ovjeren bez prethodne izmjene, tumaču srazmjerno izmjenama pripada nagrada koja je veća od naknade iz stava 1 ovog člana, ali ne može biti veća od nagrade iz člana 24 ovog zakona.

IV. REGISTAR TUMAČA I NADZOR

Registar tumača

Član 27

Ministarstvo vodi registar tumača, koji sadrži sljedeće podatke:

- redni broj;
- lično ime tumača i ime jednog roditelja;
- jezik za koji je postavljen;
- zanimanje, adresu i broj telefona;
- broj i datum rješenja o postavljenju;
- datum davanja svečane izjave;
- broj i datum rješenja o ponovnom postavljenju;
- broj i datum rješenja o razrješenju;
- napomenu.

Obrazac registra iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo, aktom iz člana 10 stav 10 ovog zakona.

Promjena podataka

Član 28

Tumač je dužan da obavijesti Ministarstvo o promjeni ličnog imena, prebivališta, adrese i broja telefona.

Brisanje iz registra

Član 29

Ministarstvo briše tumača iz registra tumača:

- u slučaju smrti tumača;
- ako tumač nije ponovo postavljen u skladu sa članom 14 ovog zakona;
- po pravosnažnosti rješenja o razrješenju tumača.

Dostavljanje spiska tumača

Član 30

Na osnovu registra iz člana 27 ovog zakona, Ministarstvo sačinjava spisak tumača, koji sadrži lično ime tumača, jezik za koji je postavljen, adresu i broj telefona.

Spisak tumača iz stava 1 ovog člana dostavlja se sudovima i državnim tužilaštvima i objavljuje na internet stranici Ministarstva.

Upravni nadzor

Član 31

Ministarstvo vrši upravni nadzor nad radom tumača.

Za potrebe nadzora Ministarstvo može obrazovati i posebnu komisiju u kojoj, pored službenika Ministarstva, mora biti i tumač sa najmanje pet godina iskustva kao tumač.

Prilikom vršenja nadzora vrši se uvid u rad tumača i evidencije prevoda.

Ako sud, državno tužilaštvo ili drugi organ koji vodi postupak utvrdi nepravilnosti u radu tumača, o tome obavještava Ministarstvo.

V. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za podzakonska akta

Član 32

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Objavljivanje prvog poziva

Član 33

Ministarstvo će objaviti prvi poziv za postavljenje tumača u skladu sa ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stalnom sudskom tumaču koji je postavljen do dana stupanja na snagu ovog zakona, a ne prijavi sa na poziv iz stava 1 ovog člana, odnosno koji se prijavi na poziv, a ne bude postavljen za tumača u skladu sa ovim zakonom, prestaje svojstvo stalnog sudskog tumača i briše se iz evidencije stalnih sudskih tumača.

Državljeni članice Evropske unije kao tumači

Član 34

Državljanin države članice Evropske unije može se postaviti za tumača u skladu sa ovim zakonom od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Započeti postupci

Član 35

Postupci postavljenja i razrješenja stalnih sudskih tumača koji su započeti prije stupanja na snagu ovog zakona obustaviće se.

Nagrade za prevođenje

Član 36

Nagrade za prevođenje stalnih sudskih tumača utvrđene Pravilnikom o stalnim sudskim tumačima ("Službeni list CG", broj 80/08), plaćaju se do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važenja

Član 37

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Pravilnik o stalnim sudskim tumačima ("Službeni list CG", broj 80/08).

Stupanje na snagu

Član 38

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".